

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petítor térfogata 20 fillér. Nyilttér sora 50 fillér.</p>
--	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetés és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

PÜNKÖSD.

Az a lélek, amely tüzes nyelvek alakjában ihlette meg az első pünkösdi ünnepén az apostolokat és a velük összegyűlt híveket: még ma is működik, mert a lélek olyan, hogy nem pihen, hanem folytonosan alakít, fejleszt és újakat tervez.

Kiindulásai sokszor kicsiny, jelentéktelen pontoknak látszanak, de hatalmas, nagy erőnek a magvait rejtik magukban, a melyek rövidebb-hosszabb idő alatt kifejlődhetnek és fejlődésük bámulatra ragadja a világot.

A mi nagy és bámulatraméltó dolog van az emberiség körében: ott mindenütt a lélek indította meg a cselekvést.

A lélek: az Isten lelke, a mely a világ alakulásakor ott lebegett a formátlan ködgomolyok fölött: ez a lélek minden nagy mű alakulásakor kibontja szárnyait és merész, emberi értelemmel alig követhető ivelésekkel repül az alkotandó művek fölött.

Minden „genie“, minden lángelme örökölt egy részt az Isten lelkéből, a mely megfoghatatlan erővel ragadja őt alkotásokra olyan körülmények között, a hol a közönséges, számító értelem meg sem merne mozdulni a nehézségek miatt, a melyeket maga előtt lát. De a lélektől ihletett ember nem látja többé a nehézségeket, csak a célt, a mely felé a lélek ihlete ragadja őt.

Az Isten lelkével egészen eltelt próféták és az apostolok, a kik a világ erkölcsi megújításán fáradoztak: érezték azt az ellenállhatatlan lelki erőt, amely sokszor szinte lehetetlen dolgokra ragadta őket a siker teljes, biztos előérzetével.

Ezek a láthatatlan energiák sokkal hatásosabbak az emberi társadalmi művek alkotásában, mint a külső hatalom erői.

Az apostolok kisded csoportja az első pünkösdi napján mindössze 120 lélekre terjesztette ki hatását, de azután evvel a kis sereggel indultak neki a nagy és hatalmas római impérium meghódításának s a kicsiny magból óriási terebélyes fa növekedett, a melynek árnyékába vonult három század leforgása után maga a császárság is, miután belátta, hogy hasztalan küzd a lélek műve ellen, a melynek szelleme már egész birodalma népeit átjárta.

Ilyen lélekkel lehet nagy és alapos műveket létesíteni az emberi társadalomban azóta is. A mit nem lélekkel végeznek,

csak külsőleg, annak nincs is állandó és biztos hatása, az mind csak ideig óráig kigondolt toldozás-foldozás, a melynek szakadását az emberi furtang elodázhathatja, elrejtetheti egy időre a világ szeméi előtt, de azután kénytelen azt sorsára: a széthullásra, a pusztulásra bizni.

A világ mostani óriási forgatagában is ilyen tanúságot látnunk. Nem minden emberi társadalom, nem minden állam mutatkozik erősnek és szilárdnak ebben az óriási viharban, hanem ott tűnik föl sziklaszilárd megállás és kitartás, a hol az ideális, lelki erők szabadon és nyugodtan kifejthetik energiáikat.

A hol pusztán anyagi erők: embertömegek számára; pénzek vagyoni erők halmazára fektették a sulyt: ott a végzetes tévedések megdöbbentő elszámítása mutatja szomorú eredményeit. Mert hiába van az óriási tömeg, ha nincs lélek, a mi egy cél felé irányítsa azt a tömeget belső lelki meggyőződése szerint, hiába van a világnak legóriásibb hatalma és birodalma, annak parancsszavai nem elegendők arra, hogy akaratát kivigyék, mert a tömegek rohama és ellenállása megtörik és halomra hull a lelketlen sokaság.

Viszont hiába való az óriási gazdaság és rengeteg civilizált fejlettség a legfurtangosabb diplomácia agyafurt ravaszságával, ha ezeken az eszközökön kívül nincs más belső ereje az államnak arra, hogy a saját népének lelkesedésével szállhasson sikra erkölcsi alapon, lelki összetartással.

A mint a lelketlen tömegek végre is belátják, hogy hiába áldozzák életüket a zsarnok uralomért: úgy a másik esetben is közelekvő dolog a szegényebb, munkás elem tartózkodása attól, hogy mások gazdagsága és anyagi haszna érdekében ontassa véréit, áldozza életét.

Ha azonban a küzdelemnek erkölcsi alapja van, ha az egész nép érzi, hogy ez az ő küzdelme, mert itt nemzeti létéről van szó és egész lelkével csügg az összetartáson, ha lelkesedéssel tudja elviselni a küzdelem áldozatait és nehézségeit: akkor a világháború rettentő forgatagában is érvényesülnek az erkölcsi, lelki erők, amelyeknek alapján mi állunk a mi óriás küzdelmünkben s a melyeknek erejével: az Isten lelkének segítségével legyőzzük a Góliátokat. +

Világháború.

A galicziai harcok eddigi eredményeivel nagyon meglehetünk elégedve. A mit az orosz uralom hónapokon keresztül, sőt félévénél tovább lépésről-lépésre toglalt el nagy emberáldozattal, azt a mi seregeinknek ügyes vezetése és hősi lendülete két hét alatt nagy részben visszafoglalta és még újat szerzett hozzá Lengyelországban. Közép-Galiczia a San vonaláig és csaknem a Dnyeszter folyóig kezünkben, sőt már a Sanon túl is megvetettük lábainkat és sikerrel harcolunk az oroszokkal Ravaruska irányában. — Olyan ismeretes az a Ravaruska név! A múlt nyáron, augusztusban sokat emlegették, amikor a mainál sokkal kisebb seregeink föltartóztatták az orosz főerőt Galiczia határain és Lemberg táján sikeres harcainkat a ravaruskai orosz tulerők döntötték el. Hol vagyunk már azoktól az időktől? És most diadalmas seregeink újra Ravaruska táján csatároznak.

A dologban pedig az most a legörvendetesebb, hogy még mindig nem ért véget a galicziai küzdelem, mert az oroszok megvert és üldözött seregei nem birtak a San folyó vonalán komoly ellenállásra sorakozni és így, habár újabb csaták, újabb erőfeszítések árán Galicziát talán gyorsabban sikerülni fog megtisztítani az oroszoktól, mint magunk is reméltük.

De szóljanak az eredmények.

Május közepéig beszállítottak 174000 hadifoglyot, 128 ágyut, 368 géptegyvert és sok más zsákmányt. Ebből látható, hogy a nyugatgalicziai nagy harc és annak következményei döntő fontosságúak, mert az oroszok összes vesztesége több, mint egy hadsereg. Azonkívül úgy összekavarodtak és demoralizálódtak a futó, vert seregek, hogy azokat hamarosan nem lehet újra sorakoztatni és

csoportosítani, hogy sikerrel szembeszállhassanak győztes seregeinkkel. Ez az oka, hogy még mindig tart az oroszok visszavonulása, bár most lassabb lépésben már, mint előbb. De egyes seregeink előretolt helyzete ismét oldal-támadásokra adhat alkalmat és a déli oldal felől felvonuló hadaink Przemysl érintése nélkül is Lembergbe juthatnak, miután a fő utvonalak birtokukba jutottak. — Igaz, hogy az oroszok még a Dnyeszter előtt erősebb ellenállást fejtenek ki, de annak megtörése is el fog következni.

Przemyslt 3 oldalról már körülvették a mi seregeink és harcolnak érte. Miután pedig Jaroslau mellett átmentek a San folyón és elő is nyomultak, azért a negyedik oldalról bekerítés is lehetséges vagy onnan, vagy esetleg dél felől. Kérdés, hogy bevárják-e az oroszok Przemysl körülzárását vagy kivonulnak belőle, a míg szabad az ut Lemberg felé. Lemberget már ostromállapotban levőnek nyilvánították és ugylátszik halomra dőlnek terveik orosz iskolák felállításáról és a szent orthodox egyház galicziai hitterjesztéséről. Nem is kívánatos, hogy az a kancukán alapuló kultúra nyugat felé terjedjen, vissza vele Ázsia határai felé!

A mi hősi seregeink a németekkel együtt most egy jó lökést adtak az orosz áradatnak visszafelé. Komoly lapok közlései szerint vagy 40000 négyzet kilométert foglaltunk tőlük vissza.

A mostani hadállásunk Galicziában körülbelül ilyenforma: a Sanon túl északra Sieniava táján, azon túl állunk, tovább a San mellett Przemyslig, Przemysltől Sambor, Drohobycz és Sztryj felé halad a front, onnan Sztaniszlautól délre és Kolomeától északra, azután a bukovinai határon és részben — úgy látszik — kissé Bessarabiában is Románia határán.

Déli Lengyelországban a Nidát már

jól elhagyták hadaink és átkeltek a Lysa-Gora hegységen, Kielezét elfoglalva s a Kamienna felső folyásától huzódik a front délen a Visztuláig, északon a Pilicziáig, de olyformán, hogy már Radom kormányzóság hasonlónevű főhelyéhez igen közeledik. Itt is erősebb harcok folynak, amelyekben az oroszokat a Visztula felé szoritják Ivangorod vár védelme alá.

Ettől északra a Ravka és Bzura vidékén, vagyis Varsó közvetlen tájékán még nem jelzik az orosz visszavonulást, de Varsóban már erősen ostromállapot van, amint az nem is lehet másként.

A Visztulától megint északra Plock és Praznysz táján ugylátszik csend van, de már Augusztow és Kalvaryia, meg Kovno környékén támadnak az oroszok, azonban a német haderők rendszerint keményen visszaverik őket.

A legészakibb tájakon a németek kezében van Libau kikötőváros s ez már Rigáig nagy rémületet és menekülést okoz az oroszok közt. — A szembejövő orosz csapatok némi kis sikert vívtak ki a német előcsapatokon, akik Szavle mellett összehuzva seregeiket, jókora veszteséggel visszaverték az orosz támadást s az új hódítást északról biztosították. — A Nyementől délre is támadnak orosz csapatok, azok ellen most vonulnak fel a német erők.

Az oroszok avval dicsekednek, hogy a galicziai front jóval kisebb lett és így ottani seregeik részben fölöslegesek. De ugyanannyival rövidebb lett a mi frontunk is és így nekünk is lesz majd máshol használható seregünk, ha ott végeztünk velük.

A németek a nyugati harczvonalon is bámulatosan megállanak a franczia-angol új offenzívával szemben, amely avval biztatta a csapatait, hogy 4-szeres tulerővel állanak a németekkel szemben.

TÁRCZA.

Berukkolt diákokhoz.

Irtta: HAJDÚ GÉZA.

Megy, ballag már a vén diák tovább tovább

Az iskola padjairól mihamar a lövészárkba kerül. Czeruza és tollszár helyett kardot és puskát forgat már kezében. Mig eddig szigorú, de jószívű tanárainak kérdéseire felelgetett, ezentul az oroszoknak fog visszafelelgetni puszkával, ágyúdübörgéssel.

A tanárok az iskolát mindenkor virágos kertnek nézik. Valamint a virágos kertben különböző fajtájú, színű, illatu és értékű virágok feslenek, úgy az iskolában különböző származású, arczu, tehetségű és szorgalmu tanulók foglalnak helyet. S valamint a jó kertész vihartól, dértől, fagytól, jégtől s mi több: a futó szélről is védi virágait, úgy a tanár is féltő gonddal, aggódó atyai szeretettel védte Önöket a 7—8 éven át minden bajtól, mint a hazának jövendő virágait. A gondos kertész a leggyengébb, a legfonnyadtabb palántát öntözi, gondozza leginkább. A tanárok is, bár egyformán szerették mindnyájukat, mégis a legszegényebb gyerekeket halmozták szeretetük egész melegével. Azokat, akiknek rongyos vagy foltos volt a ruhájuk, akiknek nem volt fűtött, meleg szobájuk s akiknek rideg és hideg szobájuk sarkában könyv mellett gubbasztva csak egy darab sós kenyér jutott vacsorára.

Jól tudták tanáraink, hogy valamint a leggyönyörűbb virágnak semmi illata sincsen, ha az éltető napsugár át nem járja s ki nem bontja

balzsamos kebelét, ép úgy mit sem ér az ifju, akármilyen ragyogó szépségű, akármilyen egészséges, akármilyen nagytudású, ha az erény, a hit másvilági sugara, melege igazi értéket nem ad neki. Ezért nemcsak testüket akarták épen kifejleszteni, izmossá tenni, nemcsak agyukat akarták az absztrakt és konkrét tudományok egész tárházával felszerelni, hanem elsősorban szívüket akarták vallásérkölesösen kinevelni s a legdrágább kincsesel felruházni. A hitet értem, mely tűrni és remélni megtanít. Kivált ily nehéz időkben!

A tanítás nem mesterség, hanem művészet. Amint a szobrász vésőjével művészi alkotást farag ki a durva márványból, ép úgy alakítja ki a tanár a neveletlen, műveletlen gyermekből Isten képmását. Hit az ihlete s remény a vésője, kísérelője.

Amikor az anyamadar látja, hogy kisedet fiókái kitollasodtak, repülni tudnak, utnak ereszti őket. Most, amikor fáradságot nem ismerő tanáraink Önökből is érett és majdnem érett (értem itt a VII-ikesekeket) férfiakat neveltek, visszaadják Önöket jó szülőiknek, helyesebben az életnek. Jegyezzék meg, hogy miként a madár, csak két szárnyon tud repülni, úgy Önök is csak akkor boldogulnak az életben, ha egyik szárnyuk a tudomány, a másik a vallásosság lesz.

Válságos időkben kelnek utra. Olyan időben, melyet eddig a világtörténelem nem tud felmutatni. Az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember eltanulta a madár repülését, hal módjára a víz alá száll vagy vakondok módjára a föld alá bujik, hogy levegőben, vizen és szárazon minden rendelkezésére álló eszközzel pusztítsa, irtsa embertársát. Mintha csak azért tanultunk volna évszázadokon át, hogy szívünk,

elménk minden termékével véres tragédiát, haláltáncot járassunk a félvilággal! De mi mossuk kezeinket. Nem mi kezdeményeztük ezt a rettenetes öldöklést. Mi a legszentebbet harcolunk: hazánkért, szabadságunkért s nemzeti létünkért! A mi ügyünk igaz. Már pedig az igazság szava áthatóbb a mennydörgésnél. Jöjjön bár a félvilág ellenünk, mi magyarok és dicső szövetségünk, a nagy II. Vilmos német császár sokszor hangoztatott szavai szerint senki mástól nem félünk, csak a jó Istentől!

Valamint a nagy halak, a cettek, a bálnák, nem az édes vizekben élnek, hanem a sós tengerekben, ép úgy a nagy emberek is szenvedések közepette nőnek. A százados tölgyek, Libanon czedrusfái nem a Fertő környékén teremnek vagy az ecsedi lápon, hanem hegyek ormán, ahol vihar tördeli ágait, ahol villám csapkod. Nagy férfiak, igaz jellemek is csak az élet viharaiban nőnek.

Amint a fémeket a tűz próbálja ki, a gyémántot pedig a köszörűkö csiszolja értékessé, úgy próbálja ki majd önöket is a mostani háború. S adja Isten, hogy önökön is beigazoldják a régi magyar közmondás, hogy nagy idők nagy embereket szülnek.

Mielőtt a haza védelmére a szó szoros értelmében utra kelnek, harczba indulnak, én is három tanácsot adok. Kérem, fogadják el. Bárhova, bármilyen viszontagságok közé hányja-vesse önöket az élet, kövessék mindenben a német lovagok három erényét: a Herrendienstet, a szó legszentebb értelmében vett Frauendienstet és a Gottesdienstet.

Tehát Herrendienst. Értem alatta elsősorban Ő Felsője, mint legfőbb hadur iránt tartozó hódolatot és feltétlen engedelmisséget. Akár a

De a német sereg jól megállta helyét. Egy-két lövészárkot itt-ott elfoglaltak tőle, de néhol ők nyomták vissza az ellenséget, súlyos veszteségeket okozva nekik. Francia hazafiak fölsóhajtása is hallik, hogy veszélyben van a haza! Mert mi lesz akkor, ha egy jókora német sereg fölösleges lesz keleten és nyugatra mehet át?

A Dardanelláknál az angol-francia hajóhad és seregek nem tudnak előrejutni és sok a veszteségük. — Ujabban oroszok is szállottak partra a Boszporusz-tól jóval északra Bulgária határán.

Szmirna ostroma sem igen sikerül. Most az entente Olaszországot akarja beugratni, de reméljük, hogy vannak még Olaszországban hazafiak, akik nemzetük javát megtudják itélni.

A világháborút előidézte az orosz terjeszkedés, az angol kapzsiság és a francia bosszuvágy.

II. Az angol kapzsiság.

(H. G.) A britt világbirodalom, mely az egész földet karmai közé igyekszik szorítani s rá is teszi kezét minden olyan pontra, mely céljai elérésére szükséges, kalmár szándékainak legveszedelmesebb ellenfelét Németországban látta, melynek egyesítését sem lett volna szabad eltűnne. Kétségtelen is, hogy 1870. óta veszedelmes ellenfele lett Németország Angliának a világpiaczen. Anglia iparán Krupp Alfréd ütötte a legnagyobb rést, mikor az 1862. évi világkiállítás óta elhódította a német vasipar számára az első helyet az angolok elől.

A Krupp-törte része más iparágak szerény képviselői is benyomultak s a velük karöltve járó kereskedelem csakhamar méltóan versenyzett az angol kalmárkodással a világ piacán.

A gazdasági harc akkor kezdett veszedelmes lenni, mikor Németország hadihajókat kezdett építeni s flottáját a német katonai hatalom tiszteletreméltó tényezőjévé fejlesztette.

Anglia ugyanis — mióta csak szerepet játszik a tengeri államok történetében — mindenkor a legerősebb tengeri hatalomban látta ellenségét. Mig Spanyolország és Portugália tengeri

frontra állítsa önöket, akár valamiféle „Offiziersdienst”-be, tegyenek meg érte mindent ezer örömmel. Magyar fiu még sohasem volt s nem is lesz se gyáva, se áruló, se engedetlen. Másodszor értem a Herrendienst fogalom alatt bármilyen előljárójukat. Neki is feltétlen engedelmességgel tartoznak. Ez esetben paradicsom lesz életük, ellenkező esetben pokol. Harmadszor értem a Herrendienst fogalma alatt jószágos édes atyjukat. — Gondoljanak csak vissza arra a sok pár czipőre, sok új ruhára, kalapra, könyvekre, arra a sok karéj kenyérre, sok kanál ételre, amelyet édes atyjok szerzett meg két kezével, arcza veritékével, hogy önök gondóktól menten végezhesék tanulmányaikat. — Csak azon van Isten áldása, aki megbecsüli s nem szégyenli jó édes atyját! Tanáraikról se feledkezzenek meg, akik világítottak önöknél, a szeretet melegét teriesztették önök körül, mint a gyertya s azon közben nem vették észre, hogy míg másokat táplálnak, önmagukat emésztik föl, mint az anyapelikán.

Frauentienst. A szó legszentebb értelmében veszem. Az édes anyát értem. Az ő végtelen szeretete, buzgó imádsága virraszt minden lépésük felett. Mit is irt Petőfi István öccséhez?

Anyánkat, azt az édes jó anyát
Óh Pistikém, szeresd, tiszteld, imádd.
Ki ő nekünk, azt el nem mondhatom,
Mert nincs rá szó, nincsen rá fogalom;
De megmutatná a nagy veszteség,
Ha elszólná tőlünk őt az Ég!

Édes anyjuk után csak a finom lelkű nők társaságát keressék, azokét, kikre ráillenek Széchenyi Istvánnak későbbi feleségéhez: Seilern Krescencia grófnőhöz intézett szavai: „Ti eme-

hatalom volt, velük ellenségeskedett; majd Hollandia ellen fordult, mikor az leráznán az spanyol igát, uralkodó positiora tett szert a tengeren. Később a megerősödő Franciaországot érezte ellenlábásának s azóta Angliát mindaddig ott látja a történelem Franciaország ellenségei oldalán, míg csak az első német flottatörvény ki nem robbant a világ kereskedői nyugalmába Ettől a pillanattól kezdve indult meg az a diplomáciai harc Németország ellen, amelyet lassan meg is szoktak szövetségeseink. Amíg a német flotta meg nem semmisül, addig ellenségének érzi az angol világhatalom, mert a német kereskedelem védelmét szolgálja.

Az angol-német háború lehetősége azonban azt is megkövetelte, hogy Anglia szárazföldi csapatokat is küldhessen Németország leigázására. Ezért érezték sokan szükségszerűségét Angliában az általános hadkötelezettség elfogadásának, ami azonban ellenkezett az angol személyes szabadságról alkotott fogalmaival, de meg azzal a szerencsés politikával is, amely csaknem mindig bevált még, hogy a szárazföldi harcok kihasználják más nemzetek katonai erejét s ezeknek a nemzeteknek elvérésebből azt a kétszeres hasznót huzzák, hogy a szövetségeseik erőforrásai is kívánatosan megfogyatkoznak saját véreik megkímélése mellett, mert az is megeshetik, hogy a mostani szövetséges később ellenséggé válik, akit le kell teperni.

Vegyük először szemre azokat a britt intézkedéseket, melyek Anglia állandó főhatalmát biztosítják az Océánon. Nagybritania Gibraltár révén elzárja a bejárást a Földközi-tengerbe; Málta révén elzárja az összeköttetést a Földközi-tenger nyugati és keleti medenczéje közt. Cyprussal a Szezei csatorna bejárást, a Perim félszigettel meg a Vörös-tenger kapuját biztosítja; az afrikai hosszabb utvonatra Szent Ilnáról és az Ascension szigetről gyakorol befolyást, a singaporei hadikikötő pedig a Malakka-szoroson át a Csendes-Océánba vezető utat uralja. A most zajló háboruból pedig a Dardanellákon keresztül való ellenséges orosz előnyomulást a Lemnos, Tenedos szigetek megszállásával akadályozza.

A gőzhajók alkalmazása a tengert járó nemzetek szénállomások felállítására kényszerítette az Océán különböző szigetein és partmelléki helyein s Anglia minden eszközt megragadott, hogy Németország flottájának támaszpontjait lehetetlenné tegye. A marokkói kérdésben, mikor Franciaország átengedett volna Németországnak bizonyos területeket, Anglia közbe-

lítek egekbe a port s halhatatlanságra a halandót. — Olyan nőekkel társalogjanak, amilyen Madách Imrének édes anyja Majthényi Anna volt, aki visszarántotta kétségbeesett fiát az örvény széléről s mintha csak ő mondta volna fiának, hogy: ember küzdj és bizva bízzál! — vagyis: imádkozzál és dolgozzál.

Szántsándékkal hagyam utódjára a legelső, a legfontosabbat, a Gottesdienstet.

Arany János szegény ember volt, mégis oly örökséget hagyott „Fiamnak” című költeményében Laczikájának, a milyennel kevés fiu dicsekedhetik. Ezt írja ugyanis:

Majd, ha játszó társaid közül
Munka hí el — úgy lehet korán —
S idegennék szolgálsz eszközül,
Ki talán szeret, . . . de mostohán!
Balzsamul a hit malasztja légyen
Az elrejtett néma könyveken,
Kis kacsoíd összetéve szépen,
Imádkozzál édes gyermekem.

Önök is úgy tegyenek. Önök is imádkozzanak!

Kedves fiatal barátaim! Ha önökre tekintek, üde, pirosposzsgás arcukat, izmos vállukat, aczélos karjukat, domboru mellük alatt minden szépért, jóért, nemesért dobogó szívüket, s most már termetükön a haza védelmének uniformisát látom, új, tavaszi, májusi remény kél lekemben, a mely azt sugja, hogy önök mihamar döntő diadalra segítik azt a sok-sok ezer magyar és német lobogót.

Adja Isten, hogy úgy legyen. A magyarok Istene legyen önökkel szüntelenül dicsőséges utjokban!

lépte kényszerítette lemondásra a németeket. A háború alatt Csingtaut is ezért kerítették japán kézre. Azt akarta Anglia, hogy Németország kereskedelmi és hadi flottája más nemzetek, főként pedig a brittek raktáraiból fedezze szénszükségeit, a háboruból pedig éppen e miatt benujjon meg tengeri ereje.

Pompás harci eszközt teremtett magának Anglia a kábelhálózatban is, melylyel összekapcsolta a föld minden részét a szitorszaggal, hogy kihasználhassa a hálózatból kizárt nemzetek ellen kitűnő hirszerzését és ellenségeit a legkellemetlenebb meglepetésben részesíthesse.

Ezt a számítást azonban sikerült keresztülhuzni a német tudományok a dróttalan szikratávíró tökéletesítésével, noha a Marconi-társaság Angliába tette át székhelyét.

A tengeri háboruskodás egész története azt bizonyítja, hogy két flotta között olyan ütközet, amely az egyik megsemmisítésével járhat, csak akkor fejlődhet ki, ha mind a két fél akarja. Ügyes visszahuzódással, apró előnyomulásokkal, tengeralattjárók bravurjaival az erősebb félnek igen nehéz a helyzete s minden egyes nap, melylyel a döntés toódik, tömérdek pénzbe, szénbe kerül a hatalmasnak, akinek ennél fogva arra kell törekednie, hogy ellenfele parti erődeibe nyomuljon, amihez Angliának nincs bátorsága, vagy pedig gyorsított szárazföldi támadással közel jusson a kikötőkhöz s onnét lövethesse a horgonyzó flottát s egyuttal tengeri ütközetre is kényszeríthesse.

Anglia szövetségesei azonban mindaddig nem tudták elősegíteni ezt az utóbbi lehetőséget. Oroszország nem tudta úgy lekötöni a mi csapataink vitézsége folytán Németországot, hogy a nyugati frontra ne vethesse vaserejét, ahol viszont a belgák és francziák voltak gyengék, hogy a partra szállított angol zsoldosok száma is kevésnek bizonyult. A Belgiumban partra szállított angol csapatok csak arra jók, hogy a tengerpartot védelmezzék a németek elől s így lehetőleg azt is megakadályozzák, hogy német csapatok jussanak át a szigetországba. Tehát itt is csak a saját bőrét védelmezi az alattomos John Bull, ami egy cseppet sem kedvező a francziákra és a belga áldozati bárányokra. Az angol expedíciós csapat itt is csak a kapzsiságot szolgálja, hogy inkább szövetségesei erejét gyengítse a közös ellenséggel, csak az ő házatája maradjon békességben.

Ezen a ponton mutatkoznak legélesebben Anglia és szövetségesei között a nagy érdekkülönbségek, amelyek még a háború tüzeiben sem tudták egybeolvasztani az angol célokat a szövetségeseikkel. Hisz Angliát másképp méltán fenyegethetné Németország leverésével saját szövetségeseinek ereje, akik a szárazföldi seregek győzelmé folytán biztosítottaknak éreznék magukat flottájuk tökéletesítésére, ami viszont a britt érdekek új sérelme lehetne csak.

A szigetország kapzsi politikája így boszulja meg önmagát, nem tudja kellően támogatni szövetségeseit, tehát szembe áll a hatalmas germánnal, aki tengeralattjáróival megismertette már vele a blokád hatását a szigetország élelmezésére is. Az óvatos Britannia tehát tulajdonképpen a saját kelepcejébe ugrott, mikor Oroszországot és Franciaországot beleugratta a hadüzenetbe.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete folyó hó 17-én dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél kívül jelen voltak: dr. Baksay Dezső, Bodor István, Benyó Béla, Benyó László, Bocskó Dániel, Czinke István, Cseh János, Fekete Pál, Grosinger Miksa, Kármán Aladár, Kerekes Dezső, Loysch Ödön, Lengyel Pál, Medveczky Sándor, dr. Ráróssy Gyula, Rónay Gyula, Samarjay János, Süteő István, Széman Endre, Törköly József, Varga István, dr. Veress Samu, dr. Weinberger Rezső, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István.

A polgármester üdvözlő szavai után a tárgysorozatban felvett ügyek tárgyalását a burgonya beszerzés és annak ára utalványozása ügyében tett tanácsi intézkedés elbírálásával kezdték meg. A városi tanács ugyanis a jelentkezettek burgonyával ellátása érdekében idejekorán intézkedett s 200 métermázsát rendelt, ennek árát,

2100 koronát kiutalványozta. A közgyűlés a tanács intézkedését helyesléssel vette tudomásul és jóváhagyta.

A szabadkai birtokbérlet lejárván, az újabb 6 évi bérletre vonatkozó és módosított bérleti feltételek pontonként felolvasattak s a közgyűlés az újabb több lényeges változtatást tartalmazó bérszerződés szövegét jóváhagyta.

Ugyancsak a város tulajdonát képező kaszinó épületnek jelenleg Tomay Alajos által bérlet részének bérlete augusztus 1 től lejárván, újabb 6 évi bérletre a feltételek szintén pontonként tárgyalattak és jóváhagyattak.

A gazdasági munkára s különösen a fűkaszálásra és az aratásra Rimaszombat város 60 hadifoglyot kérelmezett s július 7-ikétől kezdve a hadifoglyok már kiosztatnak.

Fontos kérdés került ezután tárgyalás alá, mely alkalmat adott egész sereg városatyának, hogy panaszát elzokogja. Ezek a panaszok valóban figyelemre méltók és a város lakosságának jóléte s különösen közegészségügye érdekében sürgősen orvoslandók is lennének, ha — és ez a bökkenő — megfelelő eszközök rendelkezésre állnának. Mert hiszen jól tudja azt a polgármester, kinek figyelme és kitűnő megfigyelő képessége minden aprólékos dologra kiterjed, hogy hol és mi fáj, jól tudja, hogy a közrend és köztisztaság nagyfotosságu ügyének képe ma egyike a legszomorubb és legvisszataszítóbb látványoknak, mert hiszen utaink, utcáink, tereink, udvaraink tele vannak . . . ne is folytassuk, mert elszorul a szívünk, fellázad jó érzésünk és felfordul a — gyomrunk! De nézzük a kép másik oldalát s igényeinket nyomban mérsékelni kell; be kell látni, hogy „desint vires” és „laudanda est voluntas”; ebből mindjárt leszűrődik, hogy az a vita, mely a tanács-teremhen most elhangzott, nem illik a háborus idők keretébe, viszont békés időkben nem is volna szabad a kérdéseknek ilyen alakban szőnyegre kerülniök.

Ismételjük, hogy a vezetőség tudja hol vannak bajok s tudja a képviselőtestület minden tagja, de mikor nincs alkalmas munkaerő, nincs fuvar stb. stb. szóval nincsenek eszközök melyekkel a kívánalmaknak megfelelően intézkedni lehetne.

A város vezetősége megteszi a magáét s épen azért, hogy a mizériákon segíteni lehessen, a városi mérnök, kinek hatáskörébe a köztisztaság ügye utaltatott, javaslatot terjesztett elő tanács elé a tisztaság érdekében teendő intenzívebb intézkedések végrehajtása céljából. És pedig az utcáseprők számának háromról ötre való emelését, egy felügyelő alkalmazását és két darab egyogatu kordélynak beszerzését ajánlja. A tanács ezt szintén szükségesnek látván, elrendeli és a közgyűlés jóváhagyása elé terjeszti.

Medveczky Sándor, Benyo László, Czinke István, Széman Endre, dr. Ráróssy Gyula, dr. Zehery István, Loysch Ödön és Benyo Béla szóltak fel s megjegyzéseiket és mondanivalóikat röviden össze lehet foglalni abban, hogy az utcák és terek seprési idejét és módját kifogásolták, az öntözés szükségességét és az utcák dudvától való tisztítását, az Erzsébet térnek a szeméretlenségig piszkos cigányoktól való megszabadítását, a szemét megfelelő ki fuvarozását, a buvóhelyek, utcaközök tisztántartását hangsúlyozták és sürgették, s figyelemre méltó javaslat is történt olyan formában, hogy a katonaság vétessék igénybe a köztisztaság minél intenzívebb végrehajtásánál.

A polgármester felvilágosító szavaiban utalt arra, hogy a mostani intézkedés is azt célozza, hogy a mostani panaszok lehetőleg orvoslást nyerjenek, azonban a háborus viszonyok folytán előállott nehéz helyzet nem engedi, hogy a köztisztaság és ezzel szoros összefüggésben levő közegészségügy programja úgy vitessék keresztül, mint ezt a vezetőség óhajtaná. A városi mérnök figyelmét felhívja az elhangzott szavakra és arra, hogy határozott és erélyes módon igyekezzen a programot a köztisztaság terén lehetőleg keresztülvinni.

A háztulajdonosok által fizetendő vízdíjak a házadó alaphoz számítása ügyében beadott előterjesztés a közigazgatási bíróság a hatáskör hiányában elutasította azzal, hogy a bíróság csak a kivetett adók helyessége felett határozhat és csak az érdekelt felek fordulhatnak pa-

naszokkal ez ügyben a közig. bírósághoz. Medveczky Sándor igen helyes eszmét vetett fel ez ügygyel kapcsolatban és a vízdíjat is úgy ajánlja szedetni, mint a villanyvilágítási díjat.

A városi adópénztár 1915. évi első negyedévi vizsgálatáról szóló jegyzőkönyv tudomásul vétetett.

Az esküdtek összeírása céljából a polgármester elnöklésével Zachar Gusztáv és Benyo László tagokból álló bizottság küldetett ki.

A rimaszombati Takarékpénztár által jótékonycélokra adományozott 700 koronáért a város köszönetet mondott, s annak a meghatározott célokra való átadása iránt intézkedni fog.

Kozlay István részére — kinek 480 korona fizetése van — épen úgy mint a kocsisok részére multkoriban — 10 korona havi segély szavaztatott meg.

A gyámpénztár, továbbá a Káposztás Nagy Mária, Bokrányi-féle, Chenka Vilmos, Jánosdeák Kálmán, Horváth Jánosné, Lenner Nándor, Horváth János, Broncs István örökösök, Gömörmezei Gazdasági egyesület, Tompa szoboralap, Tűzoltó zászló-alap, Sirhely alap, Árvaházi-, Munkássegély- és uszoda-alap 1914. évi számadása tudomásul vétetett, Medveczky Pál és kisk. Kovács Kálmán illetősége megtagadtatott.

Fábrý Zoltán rendőrkapitány felebbezése a katonai szolgálat ideje alatti fizetésnek a tanács által történt megállapítása ellen nem volt figyelembe vehető, mert a tisztí fizetés és az évi tisztviselői fizetés közötti különbözet illeti meg, s az illetéktelenül felvett többlet visszatérítendő.

A katonai elszállásolásból folyólag lakbértérítés és lakáshelyreállítás költségeinek városunkat terhelő fedezeti összegére vonatkozólag legközelebb fog határozni a képviselőtestület, mert az ügy nem volt még előkészítve.

A városi villamos üzem igazgatóságába új tagként Bodor István, a felügyelőbizottságba Kerekes Dezső és Benyo László képviselőtestületi tagok lettek beválasztva.

Mielőtt a tárgysorozat egyik legfontosabb tárgya került volna sorra, Czinke István szóval tette a városunkban uralkodó óriási drágaságot, s felvetette a kérdést, nem lehetne-e hatósági beavatkozással — esetleg minden téren a maximális árak megállapítása útján — javítani a helyzetet.

Több hozzászólás után az a vélemény alakult ki, s az tetszetősnek is mutatkozott, hogy a piaci drágaságon csak társadalmi bojkott útján lehetne és kellene segíteni. Ehhez azonban nagy összetartás szükséges, a mi feltétlenül célhoz is vezetne.

Ezután tárgyalattott a hadikölcsön jegyzése. A képviselőtestület Kubinyi Géza főispán megleghangu, lelkes felhívása után névszerinti szavazás útján egyhangulag elhatározta, hogy 25000 korona értékű 6% zárólt kötvényt jegyez, s a közgyűlés ezen elhatározás után bizottsággá alakult át a polgármester elnöklésével.

A bizottsági értekezlet széles mederben tárgyalta a második hadikölcsön legszélesebb körökben való propagálásának módzatait, s Medveczky Sándor, Széman Endre, Samarjay János, dr. Zehery István, Gróssinger Miksa stb. hozzászóltak s elhatározták, hogy a képviselőtestület minden tagja teljes buzgalommal hozzájárul az ismerősei, családtagjai és jó barátai körében a hadikölcsön jegyzése iránti érdeklődés felkeltéséhez, s legközelebbi összejövétel alkalmával működése eredményéről referál.

A bizottság a lakosságot falragaszokon hívja fel a hadi kölcsönkötvények jegyzésére.

Ezzel az értekezlet véget ért.

A második hadikölcsön.

A hadikölcsön és a rekvirálás révén kifizetésre kerülő pénzüsszegek.

A második hadikölcsön kibocsátásánál is a pénzügyi kormány előtt egyik főcélként lebegett, hogy a feltételeknek kedvező megállapításával és jelentős kedvezmények nyújtásával főleg a kamatoztatás nélkül heverő tőkéket mozgósítsa és a hadikölcsönbe való bevonás révén termékenyítő gazdasági funkcióra bírja.

Rendszerint a gazdaságilag meddő tőkék számát szaporítják a katonai rekvirálás során kifizetésre kerülő vételári összegek és térítési

díjak is. A rekvirálás által érintett gazdálkodók és fuvarosok ugyanis a katonai célokra átvett lovakért, vágómarhákért és járműveikért, nemkülönben a katonaság részére szállított terményekért a legtöbb esetben a forgalmi árnál jóval magasabb vételárt, illetve térítési díjat kapnak egyszerre kézhez. E nagy összegekkel a háborus viszony miatt rendszerint nem tudnak mihez fogni. Új lovak, új marhaállomány beszerzését a magas árakra való tekintettel halogatják, avagy a kézhez kapott nagy összegeket ily célra csak részben és csak a legszükségesebb pótlásokra használják fel. Sokan vannak, akik rossz szokásból, avagy bizalmatlanságból attól is huzódnak, hogy a rekvirálásból eredő pénzt a takarékra bizzák és így nem marad más hátra, mint az asztal-meg a ládafia, amelyben ilyenkor igen jelentékeny tőkék rejtőzködnek el teljesen haszonvéltlenül. Az egyszerre kézhez kapott és rendelkezésre álló sok pénz könnyelmű és haszontalan költsékre csábit. Ez az állapot nyilvánvalóan nagy közgazdasági hátránnyal jár és a kamatjövedelem elmaradása folytán jelentékenyen megkárosítja magukat a gazdálkodókat és fuvarosokat is. A most kibocsátásra kerülő második hadikölcsön szinte kínálkozik arra, hogy általa ennek a gazdaságilag káros állapotnak véget vessünk.

Már az első hadikölcsön kibocsátásakor sikerült széles néprétegek körében ismertté és népszerűvé tenni az állami járadékot. A tájékozatlanság és bizalmatlanság szülte idegenkedés tehát meg van törve és legszebb sikerrel kecsegtet, ha a megkezdett nyomon tovább haladva, a hadikölcsön kötvények népszerűsítése révén az állami járadéknak a nemzet széles rétegeiben olyan piacot biztosítunk, mint a haladott nyugati országokban. Feladatunkat megkönnyíti az a most már köztudatban átment igazság, hogy a hadikölcsön kötvényei feltétlenül biztos és minden egyéb reális gyümölcsöztetésnél nagyobb kamatjövedelmet nyújtanak és emellett a legcélszerűbb tőkeelhelyezésként jelentkeznek, mert e kötvényekre a névérték 75 százaléka erejéig előnyös feltételek mellett bármikor könnyen lehet kölcsönt szerezní. Minden tényezőnek tehát és első sorban az ily bevételekről tudomással bíró és a néppel közvetlenül érintkező jegyzőknek közre kell hatni arra, hogy a rekvirálásból eredő heverő tőkék hadikölcsönkötvények jegyzésére fordítassanak s így a nemzeti védelem nagy ügyén kívül a gazdaságosság elvét is szolgálják.

Templomi hangverseny.

Városszerte meleg, bensőségteljes érdeklődés előzte meg azt a nagyszabású és ritka művészi eseményszámba menő templomi hangversenyt, melyet t. hó 20-án délután 6 órakor a helybeli róm. kath. templomban a műkedvelő énekkar a katonai zenekarral karöltve rendezett a háboruban megvakult katonák javára. Nemesak a jótékony névben kell hálával és őszinte, igaz elismeréssel adóznunk a hangversenyen közreműködőknek és a rendezőknek, de köszönetet kell mondanunk a közönség nevében is azért a ritka műélvezetért, melyet nekünk szereztek a buzgó közreműködők s valóságos elragadtatás hangján kell kiemelnünk azt a ragyogó sikert, melyet a klasszicitás magas nivóján álló templomi hangversenyen közreműködők arattak. Mindenki buzgón és teljes odaadással fáradozott a siker érdekében s ha mégis kiemeljük különösen Kolbay Sándornét és Hoffmann Ferencz karnagyot, azért tesszük, mert az eszme az előbbi volt s mert ő ez alkalommal is teljes fényében ragyogtatta ének-művészi és gyönyörű előadói talentumát, utóbbi pedig a zene- és énekkar farszto betanításának és kitűnő dirigálásának nehéz feladatát művészettel és kiváló rátermettséggel oldotta meg.

Elmondhatjuk, hogy az, amit az ének- és zenekar tagjai s általában a gordonka, orgona, hegedű és ének mesterei a mástól óráig tartó hangversenyen produkáltak, egy nagyvárosi műestély keretében is fényesen megállotta volna a helyet s a kiváló műérzékkel összeállított program végén szinte nehezünkre esett megválni a verőfényes stílus s pazar fényárban uszó

istenháztól, melynek padsorait s előterét válogatott, intelligens közönség töltötte meg. Szinte élvezet volt megfigyelni azt az ihletszerű áhitatot, mely az arcokon ragyogott s öröm volt látni a műélvezet által visszatükrözött mélységes hatást, mely azt igazolta, hogy a siker őszinte, fényes és minden várakozást felülmúló volt.

Hoffmann Antal nimburgi templomi karmester rövid orgonabevezetése után a katonazenekar szabatos kísérete s Hoffmann Ferencz karmester mesteri vezénylete mellett a vegyeskar énekelt. Ennek tagjai voltak: Kolbay Sándorné, Kolbay Sárka, Rábely Kata és Zuffa Rózsika szoprán, Juraskó Aranka, Misik Róza, Rábely Etta és Volko Viktorné alt, továbbá Angyal István, Fekethe Mihály és ifj. Rábely Miklós tenor, Jaross György, Kohuth Lajos, Lója Jenő, Percz Samu és Radó Pál basszus. Főhrer R. G. dur miséjéből „Kyrie”, „Gloria” és „Agnus Dei” részeket adták elő pompás betanítással, az elsőben a gyönyörű szoprán, utóbbiban az erőteljes basszus mesterien érvényesült.

Ezután Radó Pál hadnagy, kinek művészi cello játékában már egy hangversenyen s legutóbb a zenésimisen gyönyörködtünk, a Hoffmann Antal remek orgonakísérete mellett Corelli: Sonata Praeludioját és Schumann dallamos „Abendlied”-jét adta elő érzésteljesen, megkapó színezéssel. Majd régi koszorús dalárdánk egyik oszlopos tagja: Percz Samu adta elő katonazenekisérettel Weiss L. „Ave Maria”-ját, terjedelmes és hajlékony hangjával hatásosan juttatva érvényre a nehéz darab szépségeit.

Ezután újra a vegyeskar jött sorra s katonazenekisérettel a Hoffmann Ferencz vezénylete mellett Preyer „Te Deum laudamus” kezdetű nehéz darabját adta elő. Különösen hatásos volt a második rész, melynek szép előadásával lebilincseltek a hallgatóság figyelmét s szinte áhitat szállott a lelkekbe.

Hoffmann Ferencz karmester önálló hegedűjátéka volt a következő szám. Hoffmann Antal orgonakísérete mellett Simonetti „Madrigal”-ját játszta kiváló művészettel és érzésteljesen.

A templomi hangverseny clouja kétségtelenül A. L. Gassmann „Salve Rosa”-ja volt, melyet Kolbay Sándorné adott elő a katonazene és vegyeskar kíséretében. Örömmel állapítjuk meg, hogy Kolbay Sándornénak kiválóan finom, művészi izlésű előadása ez alkalommal felülmulta eddigi szép sikereit is. Folyton erősödő, üdén és a magas regiszterekben is kellemesen csengő, nagyterjedelmű hangja az érzések minden fázisának találó kifejezésére alkalmas s a jól iskolázottság, a gondozás és művészi talentum nemesak a pompás hanganyagon, de az érzésteljes, színes és könnyed előadáson is meglátszik. — A Salve Rosa előadása igazán jóval felülhaladta a dilettáns színvonalat; az ensemble pompás volt s a vegyeskar és a zenekar minden tagja tökéletes munkát végzett és különösen meg lehetett elégedve a precíz előadással a dirigens: Hoffmann Ferencz, kinek egyébként szép sikere volt a következő számnál is, mikor a zenekar az ő vezetésével igen szépen játszta Haydn „Paukenslag Simfonia” Andanteját.

Végül Mascagni „Cavalleria Rusticana”-jából a templomi jelenetet énekelte gyönyörű betanulással, művészi előadással a vegyeskar katonazene és harmonium kíséret mellett, ennél is nagy hatást keltett Kolbayné rövid, de érzésteljes, szép solója.

A hangverseny végén szinte önkénytelenül fakadt a lelkekből a megelégedés és tetszést jelentő s addig visszatartott lélekzet. Irigyléssel gondoltunk az eperjesiekre, losoncziakra, miskolcziakra, hol a finomult izlés kiváló tényezői, a társadalmi műveltség és kellemes érintkezés közvetítői: a művészet hivatott apostolai nagyobb számban akadnak.

A hangverseny rendezésében sokat és elismerésre méltóan fáradoztak Lója Jenő és Horváth Gyula segédlelkészek is.

Megemlítjük, hogy a műkedvelő énekkar hálás elismerésének külső jelét is kívánta adni, mikor Hoffmann Ferencz karmesternek egy izléses ezüst cigaretta tárczával kedveskedett. A templomi hangverseny előtt Kolbay Sándorné a vegyeskar tagjainak élén és nevében meleg szavakkal mondott hálás köszönetet a kiváló kar-

mesternek buzgó fáradozásaiért s átnyújtotta az ajándékot, mire a karvezető hálás szívvel mondott köszönetet, a vegyeskar tagjai pedig egyhanguan lelkesen megéljeneztek a derék karmestert.

A templomi hangversenyéről szólva megemlítjük, hogy dr. Musotter Miklósné és Emöky Adolfné szedték a jótékonyezélna az obulusokat, s mellettük: Löcherer Lillike, Musotter Aranka, Urbán Anna és Zuffa Erzsike segédkeztek, s a tiszta bevétel — mint halljuk — meghaladja a 400 koronát.

Hirek és vegyesek.

Boldog pünkösdi ünnepeket!

Lapunk előfizetőinek, munkatársainak és olvasóinak boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk!

A „Gömör-Kishont” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hadseregparancs. Frigyes főherceg, tábornagy, a hadsereg főparancsnoka a 39 ik honvédgyalghadosztály dicső magatartása alkalmából hadseregparancsban fejezte ki elismerését, ami különösen azért érdekel bennünket, mert e hadosztály zászlója alá küldi a 16 ik honvédgyalgezredbe fiait vármegyénk lakossága is. Hadfy altábornagy, hadosztályparancsnok az elismerést közlő parancsot vármegyénkhez is megküldte s a parancs így szól:

„Hadseregparancs a cs. és kir. osztrák-magyar csapatok részére.

Egy elem terjesztett harci jelentésből ép most jut tudomásomra, hogy márczius 8 és 18 ika között a Gribowtól északra fekvő Sztaskowka körül lefolyt harcokban a m. kir. 39. honvéd gyalghadosztály csapatai, különösen a 9, 11. és 16 ik m. kir. honvéd gyalgezredek, a hadosztály, tüzérség, a 3—5. árkászszázad és az 1—3. utászszázad egy erősen megerősített ellenséges állás ellen intézett támadás alkalmával a tulerős ellenséges ellentámadásokkal szemben hősiessé kitartva a legnehezebb harc és időjárási viszonyok között rendkívüli vitézség és bátorság által tüntették ki magukat.

A 39. honvéd gyalghadosztály fentemlített derék csapatainak eme dicsőségteljes haditetteért köszönetemet és kiváló elismerésemet fejezem ki s elrendelem, hogy ezen csapatok hősiessé és példányképpül szolgáló magatartása általánosan — a legénységnek saját anyanyelvén — közhírré tétessék.

Jelen parancsot, melyet egyidejűleg ő Felső katonai irodájának és a m. kir. honvédelmi miniszternek is tudomására hozok, az összes alárendelt hadsereg és hadseregcsoport-parancsnokságok megkapják.

A 39. honvéd gyalgezred hadosztályának hozassék tudomására, hogy biznysággal számíthatok reá, hogy a Sztaskowkánál tanusított hősiességet és támadó szellemét a következő napokban ismételtelen be fogja igazolni.

Frigyes főherceg s. k. tábornagy.

11. Hadseregparancsnokság. — II. a. 530. nsz.

Fenti hadseregparancs a cs. és kir. osztrák és magyar csapatoknak ezennel tudomására hozatik. v. Mackensen s. k.

Cs. és kir. 6. hadtestparancsnokság. Res. No. 662.

Hadtestem törzshadosztályának ezen kitüntető legmagasabb elismeréséhez szerencsekívánataimat fejezem ki és megvagyok győződve róla, hogy neki a következő napok is babérokot fognak teremni.

Éljen a király! Éljen a haza!

Arz s. k. altábornagy.

M. kir. 39. honvédgyalghadoszt. parancsnokság. Op. No. 271/1.

Azonnali általános közhírrététel végett kiadom az összes dandár, csapat, osztály és önálló alosztály parancsnokságoknak.

Álláspont, 1915. május hó 1. én.

Hadfy s. k. altábornagy.

Pünkösdi ünnep. Izraelita polgártársaink folyó hó 19—20-án mélységes áhitattal és buzgósággal ünnepelték pünkösdi ünnepét. Második napon folyó hó 20-án Singer Rezső főrabbi gyönyörű magyar beszédben szölt a mai nehéz időkről s magasszárnyalású buzgó fohászban esedezett a mennyei Atyához koronás királyunkért, a hazáért, igazságos ügyünkért hősiessé küzdő katonáinkért s dicső fegyvereink győzelméért. Szem nem maradt szárazon a szép beszéd hatása alatt.

Vaskeresztes kitüntetés. Szakall Kálmán vezérkari alezredes, ki most lépett elő s az ellenség előtt tanusított vitéz és hősiessé magatartásáért már őfelsége által ki lett tüntetve, most a német császár által a hadsereg kiváló hőseinek adományozni szokott II. oszt. vaskereszttel lett kitüntetve. A fiatal vezérkari alezredes kitüntetése széles körökben kelt őszinte örömet s mi is szívből üdvözljük őt!

Kitüntetett hős. Ifj. Tornalyay Zoltán népfőlkelő mérnököt, Tornalyay Zoltán tornaljai földbirtokos fiát, a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. — A kitüntetést megérezte nagy örömmel vették, mert ez egy kiváló derék fiatal embert ért, ki a harcztéren is derekasan megállja a helyét.

Katonai előléptetések. Csizi Molnár József 16. tábori tüzérezredbeli tart. hadnagy főhadnaggyá, Szederkényi Nándor és Grédinger Pál gyalogsági tart. hadnagy szintén főhadnaggyá, Juraskó Ernő és Holéczy Miklós zászlósok hadnagyká lettek előléptetve.

Katonai kinevezés. Dr. Jellinek Adolf segédorvos-helyettes, — Jellinek Bertalan derék fia — ki mostanában szabadságra jött haza Dél-tirolból, segédorvossá lett előléptetve. Ugyancsak segédorvos lett a dobsinai dr. Allstock Arthur, ki jellegleg a linzi járványkórházban teljesít katonai szolgálatot.

Hivatalvizsgálat. Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök hivatalvizsgálatát e héten folytatta s most a nagyrőcsei kir. járásbírósgon volt a sor, melynek ügykezelését az elnök szokott alaposággal vizsgálta meg, s folyó hó 20 án hazaérkezett.

Esküvő. Mint a „R. H.” írja, ifj. Kubinyi Géza, a jolsvai kerület közszeretnek örvendő fiatal országgyűlési képviselője folyó hó 15-én Rozsnyón-tartotta esküvőjét Burghardt Margittal.

Előléptetés. A m. kir. pénzügyminiszter Polák Károly rozsnyói bányabizottsági főbányabiztost jelen állomáshelyén való meghagyás mellett VII. fizetési osztályba sorozott főbányabiztossá nevezte ki.

Hősök jutalma. Lapunk kedves munkatársa: Haynik Géza 16. honv. gyalgezredbeli zászlós a harcztérről folyó hó 14-én irt soraiban közli, hogy az egymást érő rohamokban hősiessé harcolnak a mi dicső honvédeink s e napon átadta neki a századparancsnok a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. Ujabb hősiessé magatartásáért ismét kitüntetésre lett ajánlva derék barátunk. — Itt emlíjük meg, hogy a király dr. Dobó Dezső 15. honvédgyalgezredbeli törzssorvosnak, ki hosszú ideig szolgált Jolsván, az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréséül, valamint a városunkban sokáig működött dr. Schürger József főtörzssorvosnak a 11. honvédlovashadosztály egészségügyi főnökének az ellenség előtt teljesített jeles szolgálatai elismeréséül a Ferencz József rend lovagkeresztjét adományozta a katonai érdemkereszt szalagján. — Az itt működött s jelenleg a 7. hadtápparancsnoksághoz beosztott Kmoskó György tart. katonai állatorvosnak pedig az ellenség előtt tanusított kitünő és önfeláldozó szolgálatai elismeréséül a király a koronás érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

Halálozások. Id. Rábely Miklóst, lapunk kiadótulajdonosát mély gyász érte, amennyiben nővére: Kónya Károlyné szül. Rábely Francziska folyó hó 20-án Budapesten 75 éves korában, boldog házassága 49-ik évében elhunyt; halálával kiterjedt, szerető rokonságot borítva mély gyászba. Temetése folyó hó 21-én ment végbe Budapesten nagy részvét mellett.

Gál Vilmos osgyáni körjegyző, megyebizottsági tag, folyó hó 21-én elhunyt. A járás jegyzői kara — elhunyt kartársának emlékére — koszorumeleváltás címén 30 koronát adományoz a háboruban megvakult katonák javára.

Legfelsőbb dicsérő elismerés. A király megparancsolta, hogy *Pitta* Rezső 17. tábori tüzérezredbeli tart. főhadnagynak az el-lenséggel szemben tanusított vitéz magatartása elismerésül legfelsőbb dicsérő elismerése tudtul adassék.

Előléptetés. *Kiss* Károly nyug. pálya-felvigyázó derék fia: dr. *Kiss* K. katonai főorvos, ki most rövid szabadságra hazaérkezett, ezredorvossá lett előléptetve.

A vármegye legfiatalabb hőse. A napilapokban sokszor olvastuk már, hogy a harcztérre menő katonaságot fiatal gyerekek elkísérték. Így tett a mult év végén *Forray* János abafalai 14 éves fiú is. Előzetesen a térképeket tanulmányozta s magát társaival együtt a katonásdiban gyakorolta. Vezértük lett. Egyszer nagyot gondolt, bement Bánrévére s egy katonavonatra azzal a kéréssel jelentkezett, hogy őt a harcztérre vigyék. Kivánsága teljesülvén, a kis fiú csakhamar a csapat kedvence lett. Eleinte a tábori konyhánál kapott alkalmazást, ez azonban nem elégítette ki, mert ő a harcztérre vágyott. Téli felszerelését nagy ügyvel bajjal összeszedte s a lövészárókba ment. Azóta állandóan a galicziai harcztéren küzd s büszkén tudatja édes anyjával — atyja szintén a harcztéren van — hogy „egy pár muszkát már ő is elküldött a másvilágra.“ Sűrűn érkező kártyáin a legnagyobb lelkesedéssel ír a galicziai harcokról. Hogy a kis hős csakugyan vitézül állja meg a helyét, ezt igazolja az a körülmény, hogy már kitüntetés is kapott és arcképét a „Tolnai Világlapja“ is közölte.

Nyugdíjigyleti ülés. Az általános ipartestületi nyugdíjintézet választmánya folyó hó 21-én id. *Rábely* Miklós elnöklésével a közgyűlés óta első ülését tartotta, melyen az elnök meleg szavakkal üdvözölve a megjelenteket, kérte az új vezetőséget és választmányt, hogy az egyesület fejlesztése érdekében buzgón és a nemes cél iránt való meleg ügyszeregettel működjenek. Az utolsó választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után *Rónay* Gyula jegyző előterjesztette azok jegyzékét, kik hosszú idők és ismételt felszólítások után sem feleltek meg fizetési kötelezettségeiknek. Ezek tehát most már véglegesen töröltettek a tagok soraiból. *Mindszenty* Kálmán Amerikából 50 koronát küldött az egyesület által létesített árvaalap javára. Köszönettel vétetett tudomásul, id. *Rábely* Miklós elnök meleg szavakkal ecsetelve a mai nehéz időket, felhívta a választmányt, hogy a második hadikölcsön kötvényeiből jegyezzen az egyesület. A választmány dr. *Csernay* Dániel javaslatára az első alkalommal megszavazott 5000 koronán kívül újabb 20000 koronát szavazott meg a hadikölcsönre s 6% zárolt kötvények vásároltatnak. Ezzel a választmányi ülés véget ért.

Hadikölcsön jegyzés. Városunkban a második hadikölcsön jegyzése már az első napokban mindjárt nagy arányokat öltött s a pénzüntézetekben a dolog ugyancsak felszaporodott már f. hó 18-án a jegyzésekkel. Különösen nagy volt az érdeklődés a Rimaszombati Takarékpénztárnál, hol egymást érték a hadikölcsön jegyzésre jelentkezők.

A pénzüntézetektől lapunk zártáig szombaton délig nyert adatok szerint hadikölcsönt jegyeztek:

1. A Rimaszombati Takarékpénztárnál 5 $\frac{1}{2}$ % os 64600, 6%-os szabad 294550, 6%-os zárolt 197350 K összesen	556500 K
2. A Gömörmegyei Nép- és Iparbanknál	400000 K
3. A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbanknál	120000 K
4. A Keresk. és Közgazdasági Banknál	63950 K

Hanva község és a hadikölcsön. Bizonyára több vármegyénkbeli községre, hol több pénzt rejtegetnek gyümölcsötlenül a ládájában, buzdítólag fog hatni, hogy koszorus költőnk falujában: Hanván, hol a mi tiszt és érdemes barátunk: *Hanvay* Zoltán is előljár a buzdító jó példával, az ő jegyzésén kívül a második hadikölcsönre 34900 koronát jegyezték a községbeli derék lakosok!

Fürdőélet. Csizfűrdő, megyénk kitűnő gyógyhatású jód-bróm gyógyfürdője azon nehézségek ellenére is, mikkel a fürdőigazgatóságnak megküzdeni kellett, a folyó évben is a rendes keretek között május 1-én megnyitott és most a harmadik hét végén a fürdővendégek száma már a hatvanat elhagyta. A fürdő két orvosa közül dr. *Kallós* Jenő szerb fogságban van, dr. *Pazár* László pedig az északi harcztéren küzd s az orvosi kezelést *Pazár* Andor — a fürdőnek 25 éven át volt nagy tapasztalatu orvosa — végzi, ki az egész időnyen át a fürdőn fog rendelni.

A levárti vasas és szénsavas fürdő, melyben szintén számosan szoktak gyógyulást keresni, május hónapban megnyitott.

Hadikölcsön jegyzés. A rimaszombati főgimnázium igazgatótanácsa a mult héten tartott ülésén elhatározta, hogy a rendelkezésére álló főgimnáziumi alapokból 12000 koronát hadikölcsön kötvények jegyzésére fordít.

Daláraink és a hadikölcsön. Az egykor országos híru koszorus rimaszombati dalárda, mely az országos dalárdaversenyeken egymásután aratta a babérokat s aztán a sikerekben gazdag mult után elszenderült, a mai nehéz napokban életjelt ad magáról. Folyó hó 21-én a dalárda néhány tagja értekezletet tartott s a *Perecz* Samu indítványára egyhangulag elhatározta, hogy mintegy 12000 koronát kitevő alaptőkéjét hadikölcsön kötvények jegyzésére fordítja.

Hadikölcsönjegyzések a Garamvölgyön. A Garamvölgy is hazafias lelkesedéssel sietett erejéhez mérten hadikölcsönt jegyezni. Az eddigi eredmény 267000 korona. A Coburg hercegi-féle vasgyárak és kohóművek 100000 kor., a Garamvölgyi Takarékpénztár 10000 kor., a gyár tisztviselői 3000 kor., a községek és lakosai összesen: Garamszécs 38550 kor., Helya 40200 kor., Koháryháza 30500 kor., Királyhegyalja 29400 kor., Agostonlak 15000 kor., Garamfő 14200 koronát jegyeztek. A jegyzésekben a Coburg hercegi erdőtiszték is számottevő összegekkel vettek részt és tevékeny agitációt fejtettek ki.

Pünkösdi szórakozás. Az „Apolló“ mozgó-színházban pünkösdi két napján változatos és új műsor mellett lesz délután és este a szokásos időben előadás!

Kegyetlen ember. *Pelle* István Kerekgede községhez tartozó szigetpusztai gazdasági cseléd feleségét elhagyva, vadházasságban élt *Bacso* Juliannával, kívül azonban igen rosszul bánt s folyó évi február hónap folyamán ütötte-verte és egy szóváltásból kifolyólag egy bottal fején és karján többször megütötte, testét össze-szurkálta és tüzes vassal is égette több helyen, úgy, hogy súlyos testi sértéseket szenvedett a nő. Folyó hó 21-én súlyos testi sértés büntetésével vádolva állott *Pelle* a helybeli kir. törvényszék előtt s dr. *Mészáros* István kir. főügyész-helyettes vádbeszéde alapján a bíróság *Cseh* István kir. törvényszéki helyettes elnök vezetésével lefolytatott tárgyalás után hat havi börtönre ítélte a vádlottat, ki felebbezést jelentett be.

Megbüntetett élelmiszertolvaj. Várhosszuréten folyó évi február 2-án *Lakatos* Ernő cigánynapszamos az Emödi Józsefné bezárt lakásába a padláson keresztül behatolt és onnan pénzt és élelmi szereket lopott s a lisztet édes anyja: *Lakatos* Ernőné — bár tudta, hogy lopott — átvette felhasználás végett. A helybeli kir. törvényszék f. hó 12-én tartott főtárgyaláson *Lehoczky* Márton kir. ügyész vádbeszéde után *Lakatos* lopás büntette miatt egy havi fogházra, anyját orgazdaság büntette miatt 14 napi fogházra ítélte jogerősen.

Megrögzött tolvaj. *Lakatos* Kálmáné Demeter Juli, egy cigány lókereskedő 48 éves felesége, ki már hét ízben volt lopásért büntetve, legutóbb 1914. évben, folyó évi január 18-ikán a putnoki országos vásár alkalmával *Kovács* Ferenczné zsebéből egy zsebkendővel együtt nyolcz koronát ellopott, de rajta csípték. Folyó hó 21-én a helybeli kir. törvényszék *Cseh* István h. elnök vezetésével tárgyalta a megrögzött tolvaj ügyét s dr. *Mészáros* István kir. főügyész-helyettes vádbeszéde után lopás büntette miatt jogerősen nyolcz havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélte a bűnös asszonyt.

Évvégi vizsgák a leányiskolában.

Az állami polgári leányiskolában a tanévvégi vizsgák folyó hó 21—22-én tartattak meg. 22-én szombaton délután a vizsgák befejeztével a záróünnepély volt, melyen *Kárpáthy* Sándorné Kardos Jusztin igazgatónő intézett beszédet a növendékekhez.

Madarak és fák napja. A helybeli állami elemi fiú és leányiskolák a szokásos madarak és fák napját május 25-én, kedden délelőtt 9 órakor tartják meg a Széchenyi-kert fedett helyiségében. Ez alkalommal az iskola gondnokságát, a szülőket s az érdeklődő közönséget ez uton tisztelettel meghívják az igazgatók.

Czigányok garázdálkodása. Rimabánya községben folyó hó 20-án éjjel egy oláh cigánykaraván több udvarba betört s egy drb sertést és 59 drb tyukot és kacsát ellopott. — A csendőrség egy 6 kocsiból álló cigánykaravánt Cserencsény táján elfogott, de a lopott sertést és tyukokat már nem találták meg a cigányoknál.

Tűz Kövecsesen. Mult szerdán, folyó hó 12-én Kövecsesen nagy tűz pusztított, mely ismeretlen okból támadt. A nagy szél következtében a tűz rohamosan terjedt s több ház esett a bős elem áldozatául. Szerencsére sikerült elejét venni annak, hogy a tűzvész a falu nagyrészét el ne hamvassza.

Halálos elgázolás. A fülek-miskolczi vonal Gömörsid állomáson tul, folyó hó 17-én délután halálos baleset történt. A vasuti ör 4 éves, *Bartók* Mária nevű kis leánya ugyanis a vonat előtt át akart szaladni a pályatesten s a személyvonat gépjének kiálló része elütötte a szerencsétlent. Koponyatörést szenvedett s belső vérzés következtében éjjel meghalt. A felelő kir. járásbíróóság a nyomozást megindította s *Boros* Zoltán kir. járásbíró és *Lehoczky* Márton kir. ügyész jelenlétében dr. *Zehery* István kir. törvényszéki fogházorvos s dr. *Molnár* Ferencz rimaszécsi körorvos a szerencsétlen véget ért gyermek hulláját felboncolták.

Országos mozinap. Május 19-ike az országos mozinap volt, melyen az országban mindenfelé áldoztak a Vöröskereszt egylet és az Augusztia rokkant katonákat segélyező-alap javára. Változatos, igen ügyesen összeállított program szórakoztatta e napon a jótékony-célra áldozó közönséget, s nálunk is *Schweitzer* Rezső az Apolló mozgó színház derék tulajdonosa kivette részét az országos mozgalomból, amennyiben délután 4 órakor, este 1/2 7 és 1/2 9 órakor rendezett előadást. Az országos híru *Goldeneiser* Ernő filmkölcsonző intézete gyönyörű színes felvételek egész sorozatát díjtalanul bocsátotta rendelkezésre e napon, s a délutáni előadáson *Hagelbauer* György, este pedig *Oláh* Gyula zenekara és a katonai zenekar díjtalanul működtek közre, hogy a nemes cél javára meg hozzák az áldozatot. Az előadások összes bevétele 235 kor. 88 fillér volt, melynek fele a Vöröskereszt egylet céljaira, fele pedig az Augusztia rokkant-alap javára lett beszolgáltatva.

Iparosok özvegyeinek és árváinak segélyezése. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara felhívja a figyelmet arra, hogy a kereskedelemügyi miniszter a Goldberger-féle alapítvány 2350 koronát kitevő összegből alakított 7, egyenként 300—300 és egy 250 koronás, összesen 8 segélydíjra pályázatot hirdet. E segélydíjakat szakmájukban kivált józan-életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart üzőtt magyar honos iparosmesterek szegénysorsu özvegyei vagy szegénysorsu, de 18 évet még be nem töltött (fiú, esetleg leány) árváinak fogja miniszter ur odaitélni. Pályázhatnak e segélydíjakra a fentebb említett özvegyek és árvák, ez utóbbiak anyjuk vagy gyámjuk útján. Özvegyek, kik férjük iparát folytatják, árvák, kik atyjuk iparát választották életpályául és mint ilyenek segéd vagy tanonc minőségben alkalmazva vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába (felső ipariskolába) járnak, az odaitélelnél előnyben részesülnek. A pályázati kérvények a kereskedelemügyi miniszter urhoz címezve legkésőbb folyó évi június hó 1-ig a miskolczi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be, hol a közelebbi feltételek is megtudhatók.

Vizsgák a főgimnáziumban. Pünkösdi hetében folynak a helybeli főgimnázium osztályvizsgái: kedden kezdődnek és szombaton végződnek, a vallásvizsgák már a múlt héten folytak le. Május 30-án vasárnap lesz az évszázadi ünnep s a tanuló ifjuságot elbocsátják vakációra, s hogy otthon segítsen a mezei munkában. Május 31-én és június 1-én magánvizsgák lesznek. Június 2-án kezdődik a szóbeli érettségi s körülbelül 6-ig tart. Az érettségi elnöke Simon Mihály rimaszombati ref. lelkész lesz, a kormány képviselője pedig, mint irtuk, Dézsi Lajos dr. kolozsvári egyetemi tanár.

Gondnoksági ülés. A helybeli állami elemi fiú és leányiskola gondnoksága folyó hó 18-án dr. Kovács László polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen Matolcsy Pál igazgató az áll. elemi leányiskola, Törköly József igazgató az állami elemi fiúiskolára vonatkozó jelentéseket és előterjesztéseket tették meg. A leányiskolánál a miniszter azon intézkedése, hogy Séder Ida tanítónőt a folyó tanévre a Vöröskereszt egyesület szolgálatába átengedte s helyettesítésével Pogány Emil tanítót bizta meg, tudomsul vétetett. Törköly József bejelentette, hogy az elemi iskola VI. oszt. tanulói a miniszteri engedély alapján korábban vizsgáltak s 13-án tették le jó eredménnyel a vizsgát, melyen a gondnokságot Törköly igazgató képviselte hivatalosan. Az évi költségvetés tárgyalatván, a fiúiskolánál 600 koronával kevesebb az előirányzat, miután az iskola jelenleg üdülő katonák elhelyezésére van berendezve s így a szükséglet végösszege 6614 kor., a leányiskoláé ellenben 7527 korona. A költségvetés a városi tanácshoz s a képviselőtestülethez beterjesztetik. Végül a tanévvégi vizsgák határideje állapítatott meg a tantestület, illetve az igazgatók javaslata alapján. A református vallás vizsgák június 8-án, az ág. ev. növendékeké június 20-án, a róm. kath. és izraelita növendékeké június 21-én fog megtartatni. A többi vizsgák június 20-26-ig terjedő időben lesznek s erről az elnökökként kiküldendő gondnoksági tagok s az érdeklődők értesítve lesznek. Több tárgya az ülésnek nem volt.

Ipariskolai gondnoksági ülés. A helybeli ipariskolai gondnokság folyó hó 21-én Kerekes Dezső főgimn. tanár elnöklése mellett ülést tartott, melyen Törköly József igazgató előterjesztette az iskolára vonatkozó ügyeket s megállapították a költségvetést is. Elhatározta a gondnokság, hogy az iparostanoncziskola évvégi vizsgáját június hó 13-án tartják meg s az érdemes tanulók között most is jutalmat osztanak ki. Az iskola felszerelésének alapanyagát — mely a város által kezeltetik s mint egy 12000 koronát tesz ki, hadi kölesön jegyzésére fordítja a gondnokság.

GÉPÉSZ. 33 éves, keresztény, hadmentes, józan életű és szorgalmas, bő tapasztalatokkal és kitűnő bizonyítványokkal ajánlkozik főgépésznek, művezetőnek, szerelőnek nagyobb üzemekhez, úgymint: villanytelep, fűrészttelep, vízművek vagy egyéb gyárhoz. Elfogadok cséplőgépet teljes cséplésre. Elvállalok gépek és cséplők teljes javítását gyárilag és szakszerűen jótállás mellett. — Régebben mint budapesti gépgyári szerelő voltam, jelenleg egy nagyobb villamos telepet kezelek. — Szíves megkereséseket kérek a feltételek megjelölésével **e lap kiadóhivatalába „Gépész 33”** j. alatt.

Gyanus haláleset. A helybeli kir. járásbírósg fiatal szolgálója: Szomolai Antal folyó hó 16-án vasárnap délután hirtelen rosszul lett s mire a gyorsan előhívott dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos oda érkezett, meghalt. A 28 éves fiatal ember, mint aztán kiderült, napok óta gyanus tünetek között volt gyöngéledő, s miután ázsiai kolerára volt gyanus, dr. Zehery István tb. megyei főorvos a dr. Szabó Károly városi orvos jelenlétében a hullát felboncolta s a hullarészeket a bakteriológiai intézetbe felküldte s egyszersmind előrelátó óvatosságból a törvényszék épülete három napos zár alá helyeztetett s teljesen és nagy gondossággal fertőtlenített, — ami mindenképpen helyes intézkedés volt. Örömmel értesültünk f. hó 21-én, hogy a belügyminiszteri bakteriológiai intézetben végzett vizsgálat eredménye negatív volt s így az eset nem bizonyult ázsiai kolerának. — A hült tetemetek folyó hó 18-án temették el.

Köszönetnyilvánítás. Nagyságos Kolbay Sándorné urasszonytól, a kir. törvényszék elnökének nejétől a helybeli róm. kath. egyház műkedvelő énekkara által folyó hó 20-án rendezett fényes sikerű templomi hangverseny jövedelmét: 400 koronát nagyságos Széman Endre prépost plébános ur nekem adta át oly czélből, hogy ezen összeget a már előbb hozzám begyűlt és hirlapilag nyugtázott adományokkal egyetemben a hadban megvakult katonák javára Budapestre juttassam. Midőn ezen újabb nagy adomány vételét köszönettel és hálás szívvvel nyugtázom, egyidejűleg közlöm, hogy ugyancsak ezen czélra Széplaky Lajos és neje újabban 20 koronát, Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska pedig 10 koronát volt szíves adományozni.

Rimaszombat, 1915. május 21.

Lukács Gézáé, alispáné.

Nyugtázás. A Koronás Társaság részére 10 koronát, a sebesülteknek egy csomó olvasmányt juttatott kozzám Hámos Aladárné szül. báró Vay Mariska. Az adományokat rendeltetési helyükre küldtem s az átvételt köszönettel nyugtázom.

Lukács Gézáé.

A hadsegélyző hivatal akciója.

A m. kir. honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatala a *katona özvegyek és árva* felsegélyezésére alapot teremt s ebből a czélből forgalomba hozta a király, Frigyes kir. herceg és több oly festmény művészi reprodukcióját, melyek a nagy háboru egyes dicső mozzanatait örökítik meg. A műlapok megrendelése ügyében a hadsegélyző hivatal a Gömörmegyei Fehérkereszt Egyesülethez és illetve annak érdemes elnökjéhez: Lukács Gézáéhoz felhívást és kérelmet intézett s ennek alapján dr. Baksay Dezsőné alelnöknő megindította a gyűjtést. A király arczképét feltüntető műlapot 7 koronájával megrendelték: Morvay hadnagy, Pöcher Gyula és Knapp Gusztáv századosok, Palik, Széman Endre, dr. Baksay Dezső és Baksay István. II. Vilmos császár arczképét 7 koronáért megrendelte Baksay István, ugyanezt keret nélkül 1 kor. 50 fillér árban Dapsy József. Az összeg 57 korona 50 fillér, melynek átvételét Lukács Gézáé elnöknő lapunk útján hálás köszönettel nyugtázta s az összeget a megjelölt czélra a hadsegélyző hivatalhoz fogja juttatni.

Jótekonny adomány. A füsttelen nap eredményeként Tamás Gyula királyhegyaljai jegyző 27 koronát küldött lapunkhoz a rokkant katonák segélyezési alapja javára. Az összeg vételét e helyen is köszönettel nyugtázzuk s azt rendeltetési helyére juttattuk.

Hadifoglyoknak pénz küldése. A rimaszombati takarékpénztárnál valóban életrevaló és czélszerű intézkedést vezettek be e héten. Köztudomásu ugyanis, hogy a pesti kereskedelmi bank a hadifoglyoknak küldendő pénzek expedálásának közvetítésére vállalkozott, nekünk azonban óriási előny az, ha e tekintetben nem kell Budapestre fordulni, hanem a pénzküldést mindjárt közvetíti a rimaszombati takarékpénztár. Ha tehát valaki hadifogságban levő hozzátartozójának pénzt akar küldeni, forduljon a takarékpénztárhoz, küldje be a fogoly teljes címét s a pénzt és a pénzügyi önköltségen — a mi jelentéktelen összeget tehet ki — elintézi a pénz küldését, őt közvetíti az üzenetet is.

Hivatalos órák a kir. tanfelügyelőségénél. Gömör-Kishontvármegye kir. tanfelügyelőségénél a hivatalos órák folyó hó 25-től kezdve reggeli 8-tól délutáni 1-óráig tartatnak.

Gyanus haláleset. Tornalján Ondrejcsik Jánosné szül. Körtvélyesi Jolán, egy 30 éves fiatal asszony folyó hó 9-én elhunyt s folyó hó 10-én Méhibe szállították hült tetemeit, ott eltemették. Közben azt rebesgették a faluban, hogy az asszony nem természetes halállal halt meg, hanem mérgezés esete forog fenn s a tornaljai kir. járásbírósg elrendelte a hulla exhumálását. Folyó hó 15-én Méhiben a hulla kiásták s Feledy Ferencz kir. járásbíró és dr. Mészáros István kir. főügyész helyettes jelenlétében dr. Zehery István tb. megyei főorvos, törvényszéki orvos és dr. Kármán Aladár köz-kórházi főorvos a hullát felboncolták. Dr. Goldblatt Géza tornaljai körorvos ellenőrző orvosszakértőként jelent meg a boncolásnál, mely alkalommal kitént, hogy az asszony természetes halállal halt meg.

Névnappmegváltás czimén a „Vöröskereszt Egyesület” czéljaira adakoztak: Dapsy Józsefné és dr. Baksay Dezső 20—20 koronát.

Adományok. A Vöröskereszt-egyesület czéljaira újabban a következő szíves adományokat vettük:

Pénzbeliek: Egy VIII. oszt. főgimnáziumi tanuló fogadása 5 k. Színházi előadásra felülfizettek: özv. Bánhidly Istvánné 5 k. Dr. Krausz Gyula és neje 6 k. Számlalevonásokból 14 k. 10 fillér. Hadbavonultak segélyezéséből fillérmaradvány a városi tanács által küldve 15:33 fill.

Természetbeniek: Stech Kálmánné 50 zsebkendő. Szklenár Mária Derencsényi 1 törülköző. Weinberger Rezsóné 5 kg. kockacukor. Keresztessy Istvánné Várgede 10 tojás. Fankos Jánosné 1 kg. vaj, 20 tojás. Jellinek Bertalanné 37 zsebkendő. Urbán Károlyné Osgyán 1 üveg szilva, 1 üveg ugorka, 1 kosár sóska. Agocs Bálintné Almágy 6 tojás. Pápai Károlyné Bakostörök 1 kg. vaj. Takács Gézáé Rimakokova 1 kis zsák zöldség. Dobos Mátyásné Rimakokova 20 tojás. Balogtamási község 2 zsák burgonya, 41 kg. bab. Szabó László Várgede egy nagy kosár saláta. Hálás köszönettel nyugtázta

az elnökség.

Minden városban és faluban

nagy mellékjövedelemre tehetnek szert azok, akik elvállalják

Konyha Géza

értékesítő és közvetítő kereskedelmi vállalat képviselőtét
Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 20.

Kérjen azonnal ajánlatot!

Bérbeadási hirdetmény.

2623. sz. — Rimaszombat r. t. város tulajdonát képező és a rimaszombati 516 sz. tkvben 985 hrsz. alatt felvett területen lévő épületnek az udvarban a Tompa-utcára néző földszinti jobb részén lévő négy szoba és megfelelő padlásból álló lakás, amelyet eddig Tomay Alajos bérelt, folyó évi augusztus hó 1-től hat egymásután következő évre, a polgármesteri hivatalban megtekinthető feltételek mellett bérbe kiadó.

A kikiáltási bérösszeg évi 430 korona.

Az egy koronás bélyeggel ellátandó zárt írásbeli ajánlatok az évi bérösszeg 1/4-ének, mint bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetését igazoló nyugta csatolása mellett **folyó évi június hó 1-ső napjának délelőtt 12 órájáig** a polgármesteri hivatalhoz adandók be.

Az ajánlatok felett a képviselőtestületi közgyűlés dönt, melynek joga az ajánlatok teljesen szabad elbírálásához, sőt új árverés tartásához is fentartatik.

Rimaszombat, 1915. május hó 10-én.

2—3

Dr. Kovács, polgármester.

Eladó üszők.

Nagyméltóságú gróf Serényi Béla urputnoki uradalmában Svájcából importált sienthali tehenektől és bikáktól származó 18 darab felesszámú 1, 2 és 3 éves, részben felfolyatott

telivér üsző

továbbtenyésztés czéljára eladó.

A legelőn járó üszők minden szombaton és vasárnap az uradalom putnoki majorjában megtekinthetők. 1—3

Kérelem!

A magyar királyi kormány a háborus kiadások további fedezése céljából

új kamatozó hadikölcsön-kötvényeket

bocsát aláírás útján a hazafias közönség rendelkezésére.

Az első hadikölcsön jegyzésénél megnyilvánult lelkesedés, mely milliárdos eredményt mutatott fel, ismét alkalmat fog nyerni, hogy újabb bizonyosságát adja nemzeti életünk megingathatatlan egységének és közgazdasági viszonyaink rendithetetlen szilárdságának.

Vitézül harczoló derék hőseink fegyverrel kezükben küzdenek érettünk. Lankadatlan kitarfással, egészségük és életük föláldozásával vivják a tusát ellenségeinkkel, hogy szép hazánk szabadságát, fölvirulását további évezredekre biztosítsák.

Nekünk, kik itthon vagyunk, az a kötelességünk, hogy **a harczok sikeréhez az előfeltételeket** megadjuk és a felelős kormánynak módot nyújtunk arra, hogy katonáinkat kellő fölszereléssel, ruházattal és élelemmel elláthassa. Mindannyiunk elengedhetetlen feladata, hogy járuljunk hozzá módunk és képességünk szerint katonáink: fiaink, testvéreink harczképességének fenntartásához és a végső diadalhoz.

Tegye le mindenki áldozatát a haza szent oltárára és jegyezzen most, félretett tőkéje erejéig, a kibocsátásra jutó hadikölcsönből.

Ezzel mérhetetlen szolgálatot tesz szeretett hazánknek és egyuttal biztos elhelyezés mellett gyümölcsözteti saját tőkéjét is.

A kormány kifejezett törekvése, hogy jelenleg ne a pénzüzeteknél elhelyezett tőkék, ne a takarékpénztáraknál és bankoknál kamatozó betétek használtassanak fel az új kölcsön jegyzésénél, mert ezzel oly hiteleroők vonatnának el rendeltetésüktől, melyekre gazdasági életünk fenntartásának nélkülözhetetlen szüksége van. Most arra kell törekednünk, hogy újból mozgósítsuk és hasznot hajtóvá tegyük azon heverő tőkéket, melyek a háboru révén forgalomba jutott milliárdok felhasználásával gazdáink, kereskedőink és iparosaink birtokába jutottak.

Tudjuk, hogy ebben az irányban megteszi mindenki az első embertől az utolsóig a haza iránt való szent kötelességét, de mégis legelső sorban fordulunk bizalommal a jegyzés előmozdítása érdekében lelkészeinkhez, jegyzői és tanítói karunkhoz. Nekik van legbővebb alkalmuk, legközvetlenebb módjuk, hogy istenáldotta népünkkel érintkezzenek és felvilágosítsák, hogy a haza — melynek minden javunkat köszönhetjük — kéri tőlünk kölcsön megtakarított pénzeinket abban a formában, hogy a most otthon haszon nélkül heverő tőkék ellenében dús kamatot hozó kötvényeket szerezzünk be, melyeket az állam később teljes értékben vissza fog váltani, azok addig is bármikor eladhatók, avagy reájuk mindenkor a legolcsóbb kölcsön vehető fel.

A jegyzésre vonatkozó ismertetés a tuloldalón látható és azt mindenkinek szives figyelmébe ajánljuk.

Hazafias tisztelettel

a Szerkesztőség.

Aláírási felhívás.

A magyar királyi kormány a hadi szükségletek fedezésére

5¹/₂%-kal és 6%-kal kamatozó adómentes új hadikölcsön-kötvényeket

bocsát nyilvános aláírás alá.

A bemutatóra szóló járadék-kötvények 50, 100, 1000, 5000 és 10000 koronás czimletekben fognak kibocsáttatni.

A 6%-os kötvények minden év május és november 1-én, míg az 5¹/₂%-os kötvények minden év június és december 1-én lejáráó utólagos félévi részletekben kamatoznak.

A 6%-os kötvények zárolhatók, mely esetben a kellő időben történő felmondás mellett a királyi kincstár 1920. november 1-én a kötvényeket teljes névértékben visszafizeti.

A 6%-os kötvények 1920-ig, az 5¹/₂%-os kötvények pedig 10 éven belül a kincstár részéről sem fel nem mondhatók, sem kisebb kamatozású kötvényekkel nem konvertálhatók.

A kötvények és azok kamatai adómentesek.

Az esedékes szelvények, valamint a felmondott kötvények annak idején minden levonás nélkül

a Rimaszombati Takarékpénztárnál

beválthatók. Ugyanezen intézetnél jegyezhetők az új kötvények is

1915. május 12-től május 26-ig.

Az aláírási ár minden 100 korona névértékért

az 5¹/₂%-os kötvényeknél 90 korona 80 fillér,
a 6%-os „ 97 korona 50 fillér.

Az aláírásnál a jegyzett összegnek legalább 10%-ka befizetendő, avagy elfogadható értékpapírral biztosítandó.

A további befizetések módozatait a hivatalos prospektus állapítja meg.

A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-ürlapok a Rimaszombati Takarékpénztárnál díjtalanul kaphatók.

A befizetés alkalmával a jegyző fél a Takarékpénztártól elismervényt kap, melyet az ellenérték teljes befizetése után később végleges kötvénnyel cserélünk ki.

A kötvényekre a Rimaszombati Takarékpénztár az érték 80%-ka erejéig — jelenleg 5% kamat mellett — kölcsönt folyósít.

Jegyzéseket elfogad és minden irányban készséges felvilágosításokkal szolgál

A Rimaszombati Takarékpénztár.

